

augustus '70

Kunstwerk van de maand

Het afgebeelde kunstwerk is gedurende de maand augustus geëxposeerd in de hal van het Centraal Museum, Agnietenstraat 1 (Buslijn 2).

Jan Baptist Weenix

(1621 – ca. 1660)

Italiaans landschap met
ruiters bij een bron,
koper, ca. 1657—1660.

44 x 56

inv.nr. 6913

Eind 1642 trok Jan Baptist Weenix, geboren te Amsterdam in 1621, naar Rome. Hij verbleef er vier jaar en kreeg er heel wat opdrachten, vooral van Kardinaal Pamphili die in 1644 tot Paus werd gekozen (Innocentius X).

Na zijn terugkeer in de Nederlanden vestigde Weenix, een leerling van Abraham Bloemaert, zich in Utrecht. Ca. 1660 is hij overleden, nadat zijn werk reeds tijdens zijn leven een hoge waardering kende.

In een heuvelachtig landschap onder bewolkte hemel, houden drie ruiters bij een romeins poortgebouw halt om hun paarden bij de bron te drinken. Een van hen, op de rug gezien, verjaagt met zijn zweep een blaffende hond; de twee anderen zijn in gesprek met een vrouw die bij de bron staat. Op de achtergrond houdt een man een steigerend paard in bedwang, terwijl een kúdde naar de poort wordt gedreven. Op de fries van de poort heeft de kunstenaar zijn signatuur „Gio: Batta.a Weenix” als opschrift geschilderd.

Het schilderij behoort tot de produktie van de zgn. „italianisanten”, waarvan het een goed voorbeeld is. In het werk van deze groep 17e eeuwse nederlandse kunstenaars, waarvan het merendeel zelf een aantal jaren in Italië doorbracht, behoren de zuidelijke werking van het zonlicht, geïnterpreteerd door „noordelijke ogen”, de voorkeur voor een helder koloriet en de weergave van Romeinse bouwwerken en ruïnes, tot de belangrijkste kenmerken.

Dit werk is een levendig en pittoresk stuk, vermoedelijk in de laatste levensjaren van Weenix ontstaan. De compositie is goed overwogen en overzichtelijk, hoewel het dynamisch aspekt geenszins ontbreekt. Dit wordt mede bepaald door een gecompliceerd raffinement van licht- en schaduwverdeling in enkele grotere vlakken, vooral duidelijk in de linkerhelft van het schilderij. Het koloriet is zeer verfijnd en vertoont een grote verscheidenheid. In de kleurschakeringen zijn vooral de blauwe lucht en de rode mantel merkwaardig geslaagd.

Jan Baptist Weenix is een van de belangrijkste meesters van zijn generatie. Zijn havengezichten en Italiaanse landschappen, waarvan dit werk een goed voorbeeld is, behoren tot het meest geslaagde werk van de „italianisanten” van het midden der 17e eeuw.